

UTREDNINGER

SNØSCOOTERLØYPE VAMFJELLET – ENGERDAL KOMMUNEGRENSE

Motorferdsforskriftens § 4a legger opp til at kommunen kan vedta lokal forskrift for tilrettelegging for snøscooterled for fornøyleskjøring. Før en slik forskrift kan vedtas må man utrede en rekke temaer som skal legge grunnlaget for forskriften.

Den foreslåtte snøscooterløypa tar utgangspunkt i eksisterende/vedtatt løype mellom Åkrestrømmen og Vamfjellet. Løypa starter litt nord for Vamsetra, passerer rett nord for Søndre Rensjøen, forbi Renåtangen, vest for Midtre Kvitåsen, nord for Osdalssjøhøgda naturreservat og videre sørover og inn til grensen mot Engerdal kommune. Løypa er på totalt 24,8 km. Formålet med løypa er å forlenge vedtatt snøscooterled fra Åkrestrømmen og åpne opp for muligheten til å knytte seg til løypenettet som er i Engerdal kommune med utgangspunkt i Snerta. For påkobling til løypenettet ved Snerta må Engerdal kommune vedta trase fra Snerta og til kommunegrensa i vest.

1 FRILUFTSLIV

I motorferdsforskriftens § 4a står det følgende om temaet: *Ved fastsetting av løypene skal kommunen ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet. Før kommunen sender forslaget til løyper på høring skal den utrede virkningen løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i influensområdet, samt kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen.*

1.1 SKILØYPER OG HUNDEKJØRERLØYPE

Den planlagte snøscooterløypa har følgende krysningspunkter med skiløyper og hundekjørerløyper:

- Krysser maskinpreparert skiløype Vamfjellrunden. Skiløypa prepareres hver helg av Renåfjellet as.
- Følger samme trasé som skiløypa og hundekjørerløypa i nordenden av Søndre Rensjøen 400 m. Skiløypa prepareres hver helg av Renåfjellet as.
- Krysser hundeløypa 1,5 km sør for Renåtangen parkeringsplass. Hundekjørerløypa kjøres opp ved behov av Rendalen Idrettslag.
- Krysser skiløype oppkjørt med snøscooter på Slåttmyra mellom Renåtangen og Osdalssetra. Skiløypa prepareres i ferier av Osdalen hytteeierforening og Østvollen hyttefelt.
- Krysser skiløype oppkjørt med snøscooter tre (etter justering av løype) ganger nord for Midtre Kvitåsen. Skiløypa prepareres i ferier av Osdalen hytteeierforening.

- Krysser skiløype oppkjørt med snøscooter nord for Krokbecken. Skiløypa prepareres i ferier av Osdalen hytteeierforening.

Totalt krysser den planlagte snøscooterløypa hundekjørerløypa to ganger, maskinpreparerte løyper én gang og snøscooterpreparerte løyper fem ganger. Rendalen kommune gir årlig løypetilskudd til Renåfjellet AS og Osdalen hytteeierforening.

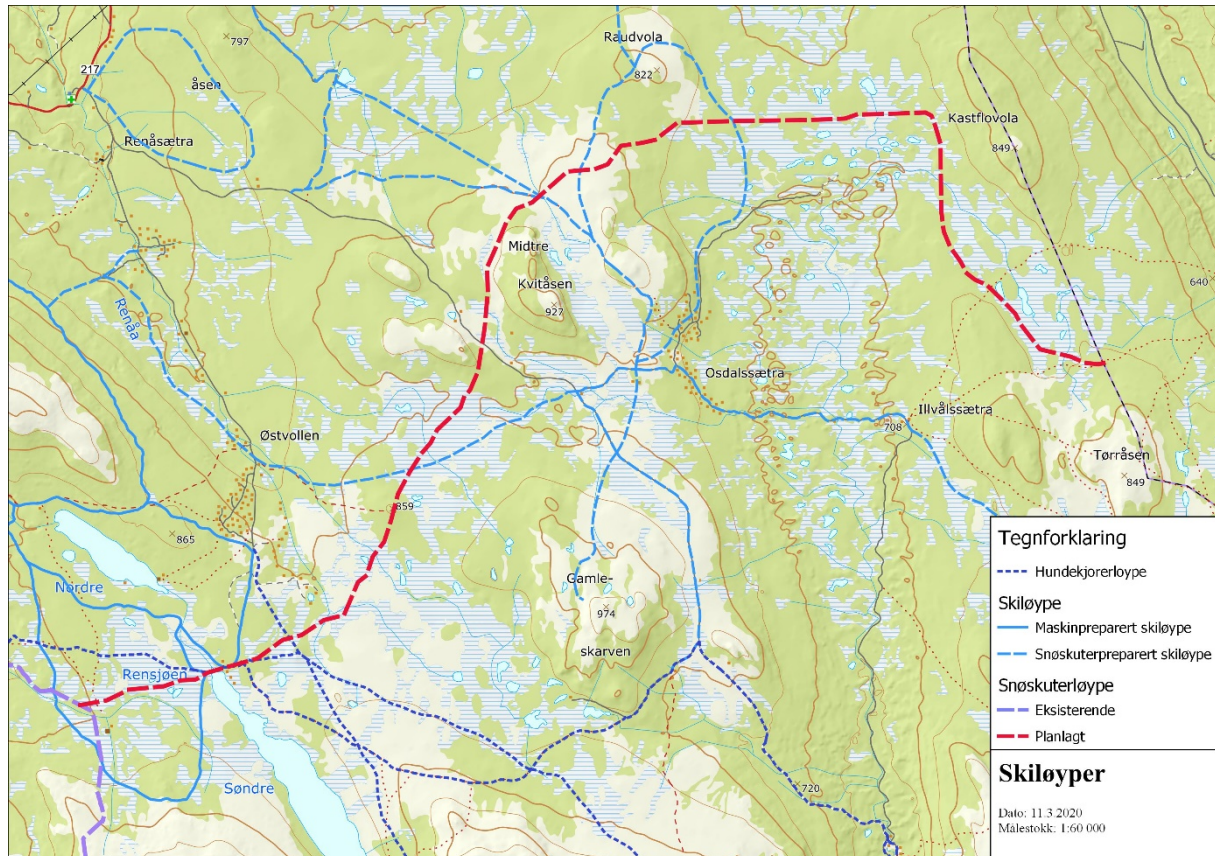

Fig 1: Kartet viser maskinpreparerte skiløyper i blå heltrukket linje, snøscooterpreparerte skiløyper i blå stiplet linje, hundekjørerløype i mørkeblå stiplet linje, eksisterende snøscootertrase i lilla stiplet linje og planlagt snøscootertrase i rød stiplet linje.

1.1.1 VURDERING

Det registreres at ønsket trase har en rekke kryssninger av godt etablerte skiløyper og hundekjørerløypa i området. I tillegg forekommer det parallell kjøring med skiløype og hundeløype i 400 m. Det er særlig i området mellom Rensjøene at man får stor konflikt med etablert løypenett. Rådmannen mener det er svært uheldig med så mange kryssninger i et allerede etablert skiløypenett. Skiløypenettet fra Renåfjellet er mye brukt av hytteeiere, men også av andre tilreisende. Løypekvaliteten er stor da det kjøres opp med løypemaskin fra Renåfjellet AS. I løpet av en sesong preparerer Renåfjellet AS godt over 1 000 km med skiløype med et stort antall brukere i Rendalssammenheng. Løypenettet er godt tilgjengelig for allmennheten med utgangspunkt fra Renåfjellet hytteområde og Renåtangen. Hundekjørerløypa kjøres opp av Rendalen Idrettslag ved hundekjørergruppa. Dette er en lang trase som går ned i Osdalen inn i Sjølimarka og med flere startpunkter. Løypa tiltrekker seg mange hundekjørere både lokalt og nasjonalt. Løypa kjøres

imidlertid opp betydelig mindre enn en skiløype da det ikke stilles samme krav til spor så lenge det er en god såle. Utfordringen med snøscooterled og hundekjørerløype er at hundespann i mange tilfeller trenger lengre avstand for å stoppe enn hva skiløpere gjør. Dette er selvfølgelig avhengig av topografi og sikt. Traseen krysser også løypenettet til Osdalen hytteforening. Dette er et løypenett som i stor grad er tilpasset hytteeiere i Hagen-Osdalen hytteområde og er mindre tilgjengelig for allmennheten. Årlig kjøres det opp ca. 50 – 70 km med skiløype med snøscooter. Antall brukere er betydelig mindre enn løypenettet til Renåfjellet AS.

Legging av snøscooterleden parallelt med ski- og hundekjørerløypene må ikke forekomme og dette vil ikke rådmannen legge til rette for med bakgrunn i sikkerhet og trivsel. Dette gjelder de 400 m mellom Søndre og Nordre Rensjøen. Rådmannen mener det også er svært uheldig med mange kryssinger av etablerte løyper. Dette med bakgrunn i trivsel, friluftslivsutøvelsen og opplevelsen av stillhet og ro i og rundt skiløypene. Men også i forhold til sikkerhet til alle brukere av området. Stillhet er en naturopplevelse som er «rødlistet» og som mange i dag oppsøker nettopp i områder som Rendalen har å by på. Etablering av snøscooterled inntil skiløyper som er mye brukt byr derfor på konflikt mellom flere brukergrupper.

Rådmannen mener at det etablerte løypenettet og dagens bruk taler negativt for innvilgelse av foreslåtte snøscootertrase.

1.2 KARTLAGTE FRILUFTSOMRÅDER

Rendalen kommune har gjennomført en kartlegging og verdisetting av friluftsområder i kommunen i henhold til beskrevet metodikk fra Miljødirektoratet. Foreslått trase berører følgende verdisatte områder:

- Verdi A – svært viktig: **2,0 km**
- Verdi B – viktig: **3,0 km**
- Verdi C - registrert: **19,8 km**

Den planlagte snøscooterløypa går gjennom store sammenhengende turområder med og uten tilrettelegging, utfartsområde og strandsone med tilhørende sjø og vassdrag.

andre deler av kommunen. Man kan si at kommunen har et godt tilbud med preparerte skiløyper. Rådmannen vil allikevel framheve løypenettet til Renåfjellet AS som et av de bedre med bred og variert brukergruppe. Dette er også løypenettet til et av de største hytteområdene i kommunen og kommunens eneste høystandard hyttefelt.

Kommunen vurderer foreslåtte snøscooterled til å komme i konflikt med viktige og svært viktige friluftsområder i vestre del av traseen.

2 STØY - AVSTAND TIL HYTTER/BOLIGER/REGULERTE HYTTEOMRÅDER – BUFFER

Det er femten fritidsboliger innenfor en buffersone på 1 km rundt den planlagte snøscooterløypa. Fritidsboligene ligger ved Vamsetra, nord i Søndre Rensjøen, ved Renåtangen og ved Midtre Kvitåsen langs Osdalsveien.

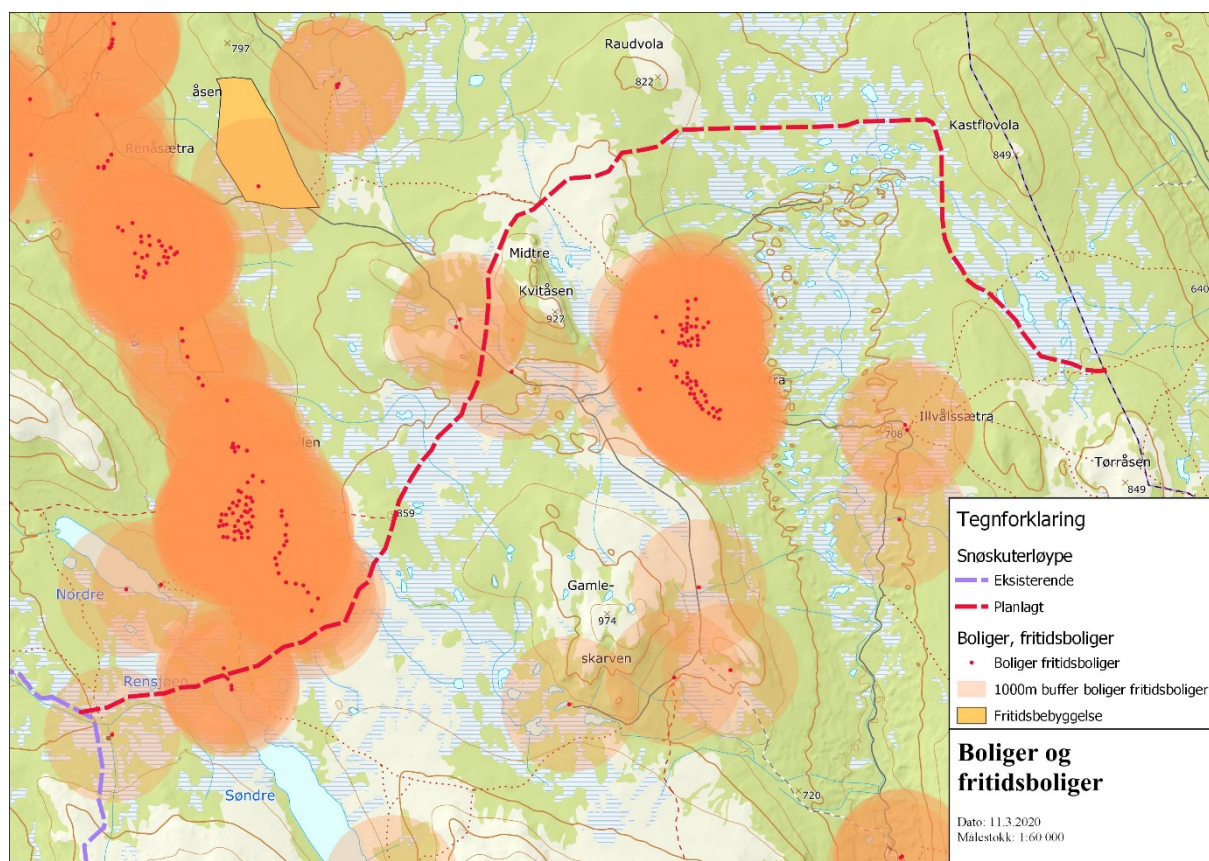

Fig 3: Kartet viser alle fritidsboliger i området med rød prikk, 1 km buffersone i oransje og planlagt snøscooterled i rød stiplet linje.

2.1.1 VURDERING

De store regulerte hytteområdene i området blir i svært liten grad berørt støymessig. Traseen går sør for Renåtangen hyttefelt, men her vil bufferen på 1 km berøre de sørligste hyttene. Videre vil traseen gå vest for Hagenosdalen hyttefelt og øst for Renålia regulerte hyttefelt (ikke bebygd). Det er uansett enkelthytter som vi bli sterkt berørt. Særlig gjelder dette ved Søndre Rensjøen der traseen går tett

innpå 5 fritidsboliger. Ved Vamsetra har eier signalisert at dette er ok i arbeidet med den gamle traseen som i dag går opp til Vamfjellet. For hyttene ved Kvitåsen vil traseen uansett måtte legges lengre vest av hensyn til sårbare og truede arter. Alternativet for å skjerme fritidsboligene ved Søndre Rensjøen er å flytte leden lengre sør. Nord for dette området er ikke aktuelt da man treffer på hyttefeltet ved Renåtangen.

Store deler av traseen går i flatt område som gjør at støy vil kunne høres på lang avstand. Området er i stor grad under tregrensa og skogsterrenget vil ta av litt av støyen.

Rådmannen vurderer støyrisikoen for fritidsboliger i det store bildet til å være akseptabel, men for enkelthytter kan en etablering medføre store støyproblemer. De berørte eierne vil få tilsendt eget høringsbrev og bli oppfordret til å komme med en uttalelse. Rådmannen ønsker på ingen måte å legge traseen nærmere enn 1 km fra eksisterende fritidsbebyggelse mot eiers ønske.

3 SKREDFARE

Det er registrert aktsomhetsområder for snøskred i Vestre og Midtre Kvitåsen. Området registrert i Vestre Kvitåsen ligger ca. 100 m fra den planlagte snøscooterløypa. Resten av den foreslåtte traseen går i relativt flatt terreng der skredfare ikke utgjør noe trussel.

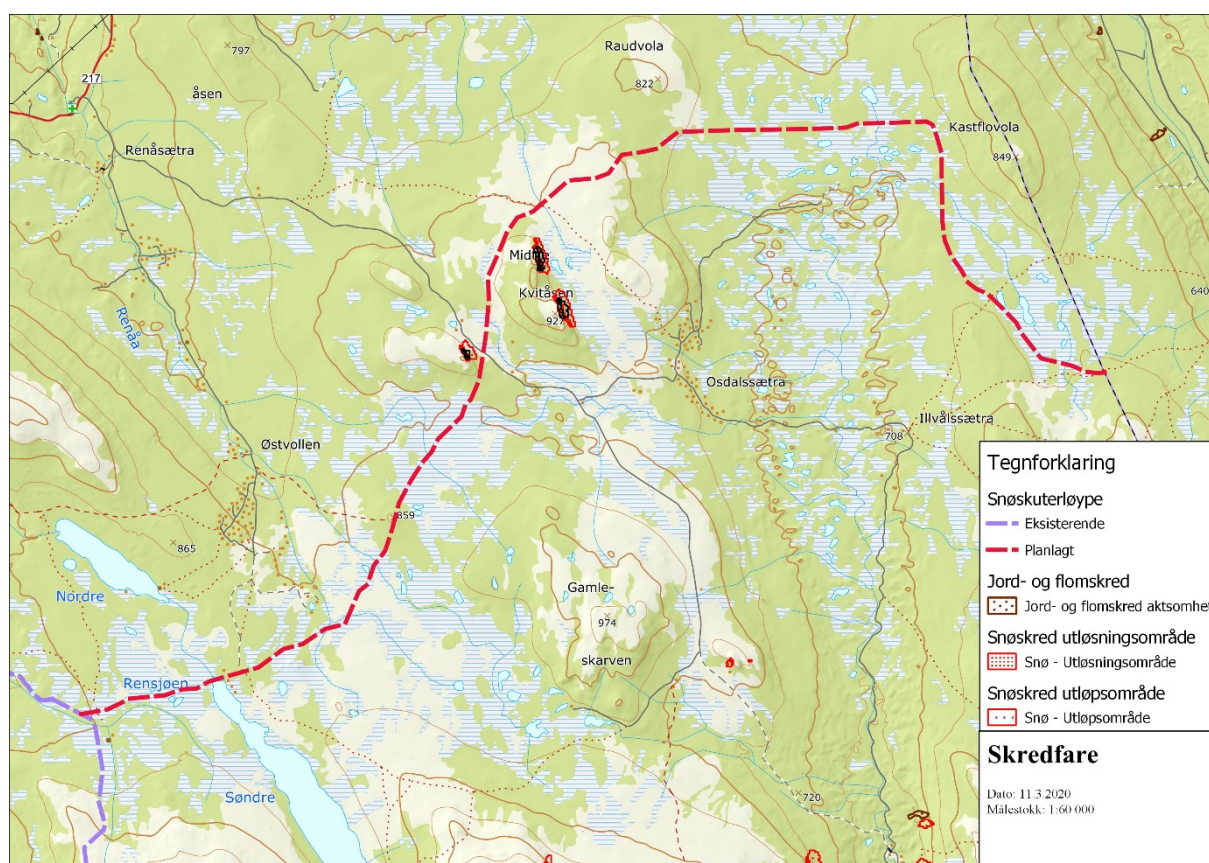

Fig 4: Kartet viser skredfarlige områder i forhold til planlagt snøscooterled i rød stiplet linje.

3.1.1 VURDERING

Rådmannen er kjent med området som er markert som skredfare på kartet ved Kvitåsen. Dette er bratte skrenter som er små i omfang. Det vil dermed ikke være noe utfordring å legge snøscooterleden godt utenom disse. Sett i lys av kapittel 4 vil en omlegging også være påkrevd og man unngår da alle tre punktene ved Kvitåsplatået som er registrert som skredfare. Utenom disse områdene foreligger det ingen registreringer av skredfare langs den foreslåtte leden.

Rådmannen mener at ønsket snøscootertrase, med litt omlegging ved Kvitåsplatået, ikke blir berørt av skredfarlig område.

4 BIOLOGISK MANGFOLD

Motorferdslovens § 4a sier blant annet følgende: *Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep.*

Kommunen skal også ta hensyn til naturmangfold,

Fra naturbase.no framgår det at det er to registreringer av sensitive arter som blir berørt. Begge ligger ved Kvitåsen og er også registrert i kommunens viltkart fra 2000. Rådmannen er kjent med at arten har tilhold her i nyere tid. Videre ligger området inne i konsesjonsområde til Rendalsren. Vest for Kvitåsen er det også registrert 4 trekkveier for reinen. Foreslåtte trase berører ingen registrerte viktige naturtyper. Det er 4 verneområder (naturresevat) i området. Foreslåtte snøscooterled vil ikke berøre disse. Traseen går imidlertid like nord for grensen til Osdalen naturresevat.

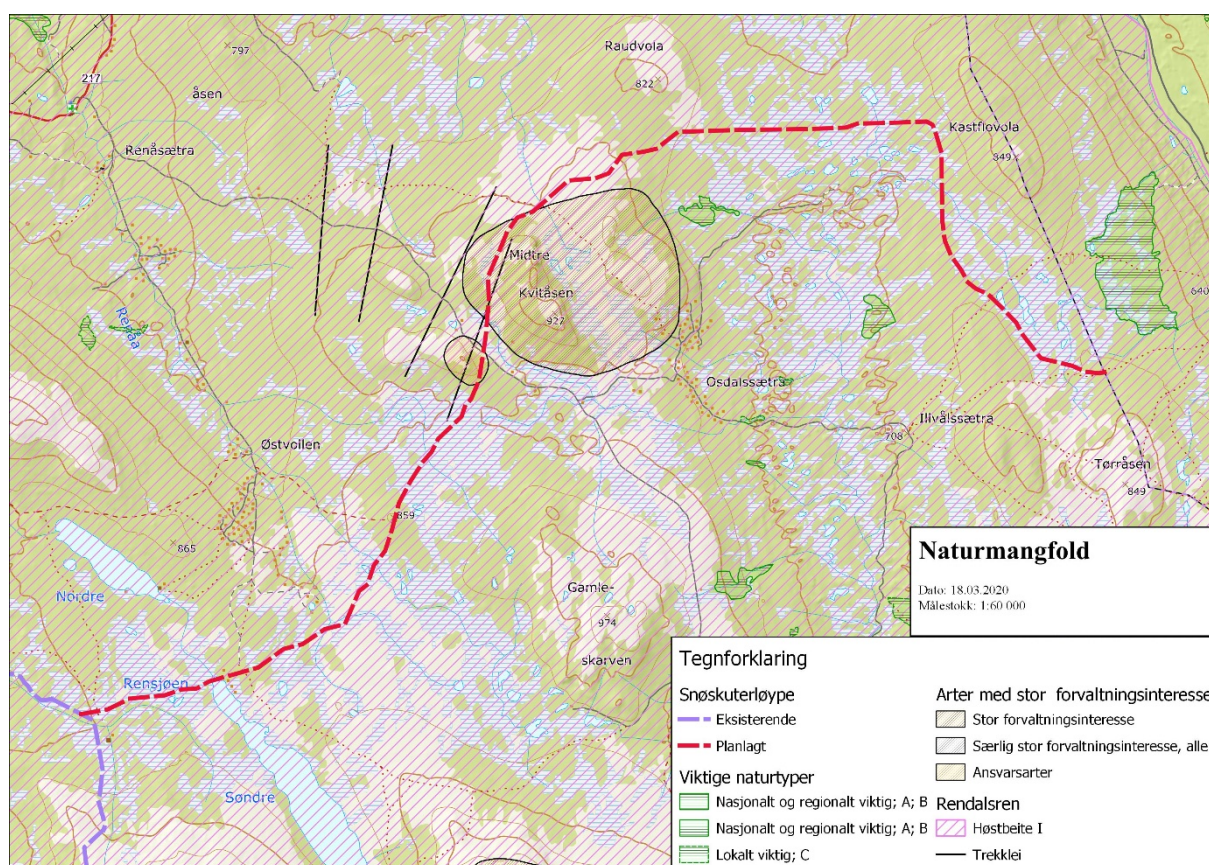

Fig 5: Kartet viser registrert naturmangfold hentet fra naturbase.no.

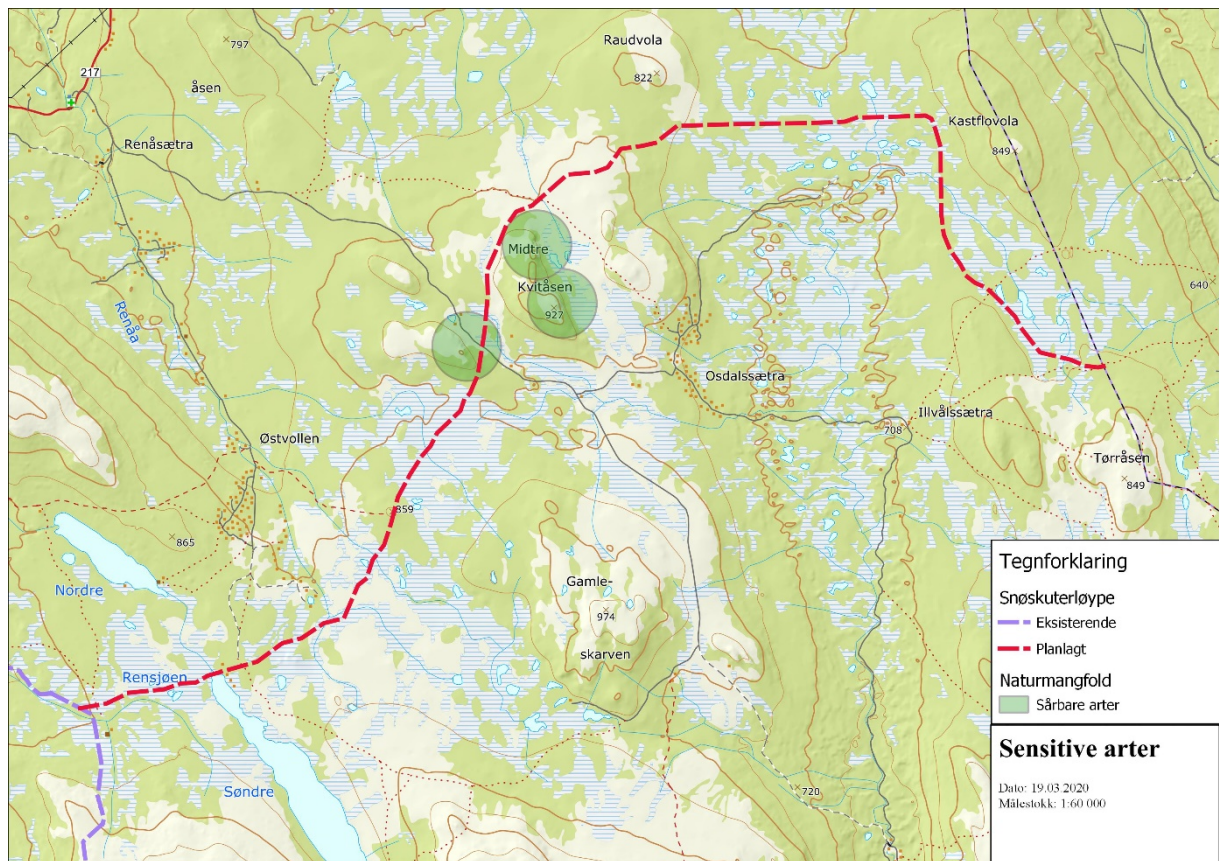

Fig 6: Kartet viser registrerte sårbare arter med grønn sirkel og planlagt trase i rød stippet linje. Det er lagt inn en buffer på de registrerte sårbare artene på 500 m i radius.

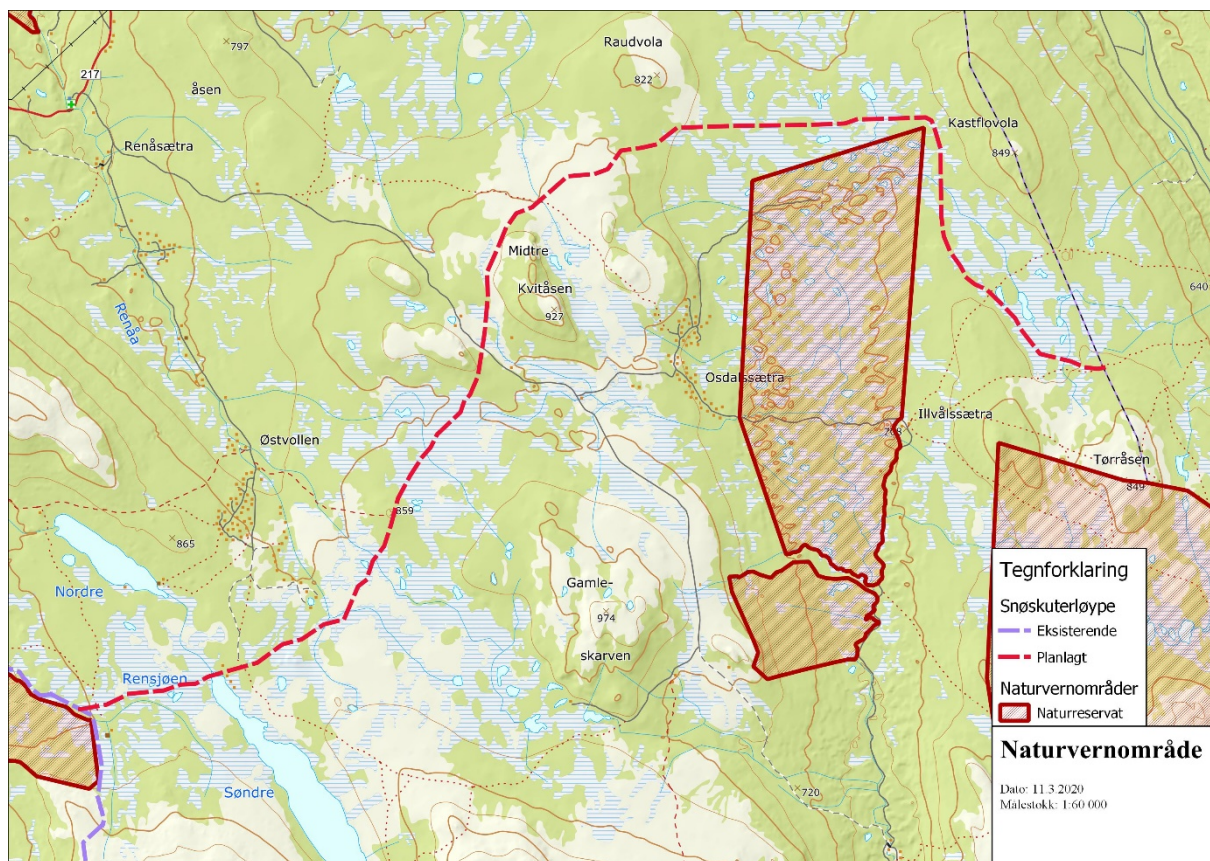

Fig 7: Kartet viser registrerte verneområder i Rendalen med Vamåsen naturreservat i vest, deretter Osdalen naturreservat, Fjellkroken naturreservat og Osdalsjøhøgda naturreservat lengst i øst.

4.1.1 VURDERING

De to registreringene ved Kvitåsen er en sårbar og rødlistet art som krever beskyttelse mot menneskelig aktivitet og forstyrrelser i deler av året. Dette gjelder særlig fra februar/mars og utover våren da snøscooterleden er i bruk, men også til andre tider av året. Rådmannen legger til grunn at man må minst ha 500 - 1000 m avstand fra registreringene jf. faglitteratur på området. Imidlertid gjør man en vurdering av topografi og legger leden hensiktsmessig rundt disse registreringene på god avstand. Med bakgrunn i disse to registreringene vil leden måtte legges et godt stykke vest for å unngå unødig konflikt jf. kartet under.

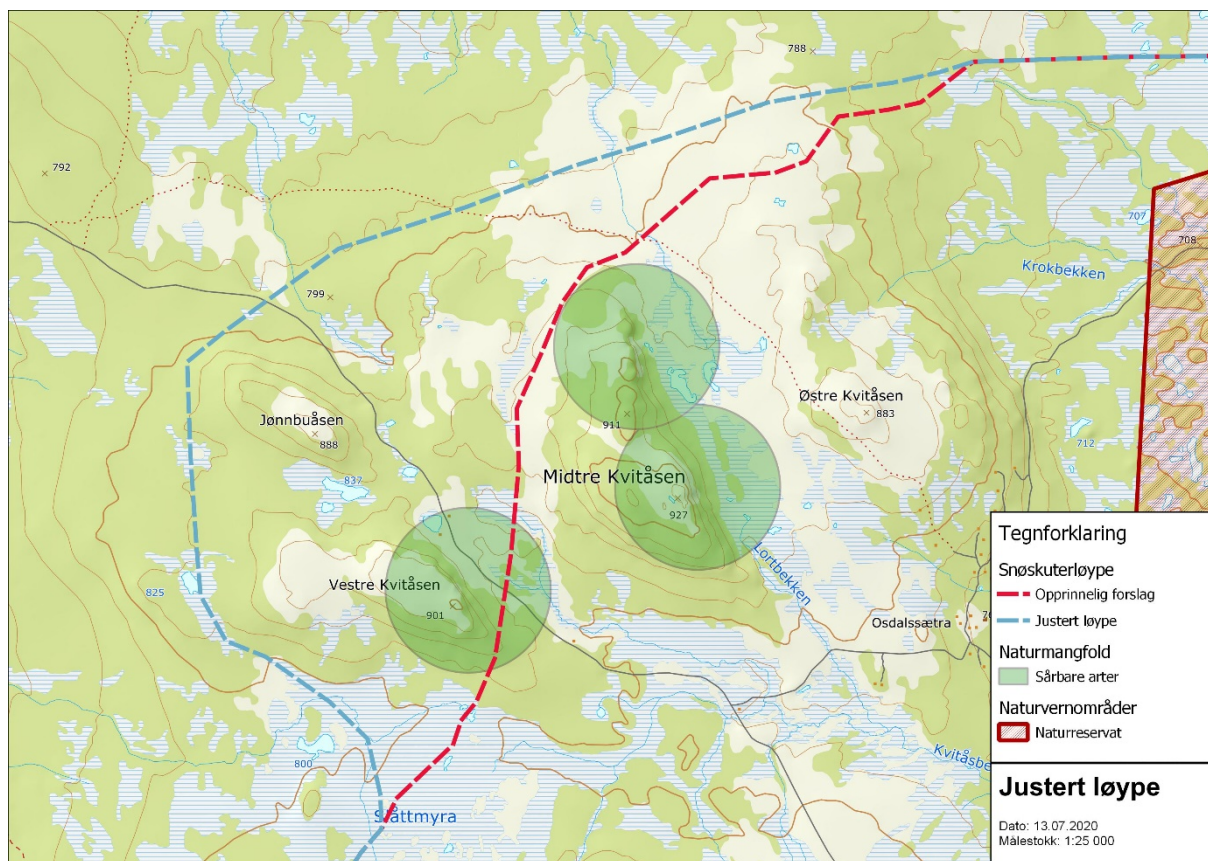

Fig 8: Kartet viser foreslått omlegging av traseen (blå stiplet linje) ved Kvitåsen av hensyn til registrerte sårbare arter. Opprinnelig forslag vises i rød stiplet linje.

Hele snøscootertraseen går i konsesjonsområde og forvaltningsområde til rendalsren. Rendal Renselskap har uttalt seg at området er spesielt viktig som sommer- og høstbeite, men at det også brukes vinterstid og er et viktig helårsbeiteområde for reinen. Dagens bruk av området trenger ikke å være den samme om noen år da reinen har sykliske variasjoner over tiår i forhold til arealbruk. Enkelte områder kan ligge ubrukt i mange år før de tas i bruk igjen. Dette henger sammen med reinens nomadiske livsstil og dens utnyttelse av næringsgrunnlaget. Den største utfordringen for rein i dag er fragmentering og ødelegging av leveområde. I så måte vil en snøscooterled som går på tvers gjennom forvaltningsområde være uheldig. Forskning på området har vist at ved stor bruk av en ferdselsåre som sti, vei eller løypetrase blir dette en stor barriere for reinen som den kvier seg for å krysse. Slike barrierer virker stressende på dyrene og går ut over kondisjon og reproduksjon. Av uttalelse til Rendal Renselskap framgår det at dagens viktigste leveområder er nord for FV 217 og at dette området må særlig vektlegges i forvaltningen. Renselskapet anbefales at leden legges under tregrensen enn at den legges i høyfjellet der forstyrrelsen blir større. Den foreslåtte traseen med omlegging går i stor grad i skog og myrlandskap og berører ikke høyalpin sone. Enkelte plasser er det mer glissen skog enn andre særlig i tilknytning til steinurer og partier med fjell i dagen. Det meste av traseen går imidlertid under 900 moh. Kommunen ønsker spesifikk tilbakemelding fra Rendal Renselskap på nettopp denne traseen og særlig i forhold til passasjer og trekkveier som er registrert i kartet. Hvilke betydning har en etablering av snøscooterled i forhold til trekkveiene. Rådmannen vil også vise til at det i dag er betydelig med oppkjøring av skiløyper og hundekjørerløype i området. Dersom man legger til grunn oppkjøring av disse og den kanaliserte bruken som er i dag vil man

kanskje allerede ha etablert en barriere for reinen. Omleggingen ved Kvitåsen på grunn av registrerte sårbare arter vil kunne være negativt for de registrerte trekkveiene som er vest for Kvitåsen.

Snøscooterleden berører ingen verneområder. Den går nord for Osdalen naturreservat og passerer her med liten margin før den dreier sørover. Rådmannen ønsker å unngå konflikt med vernebestemmelsene ved rasting eller lignende og foreslår derfor at den legges litt lengre unna.

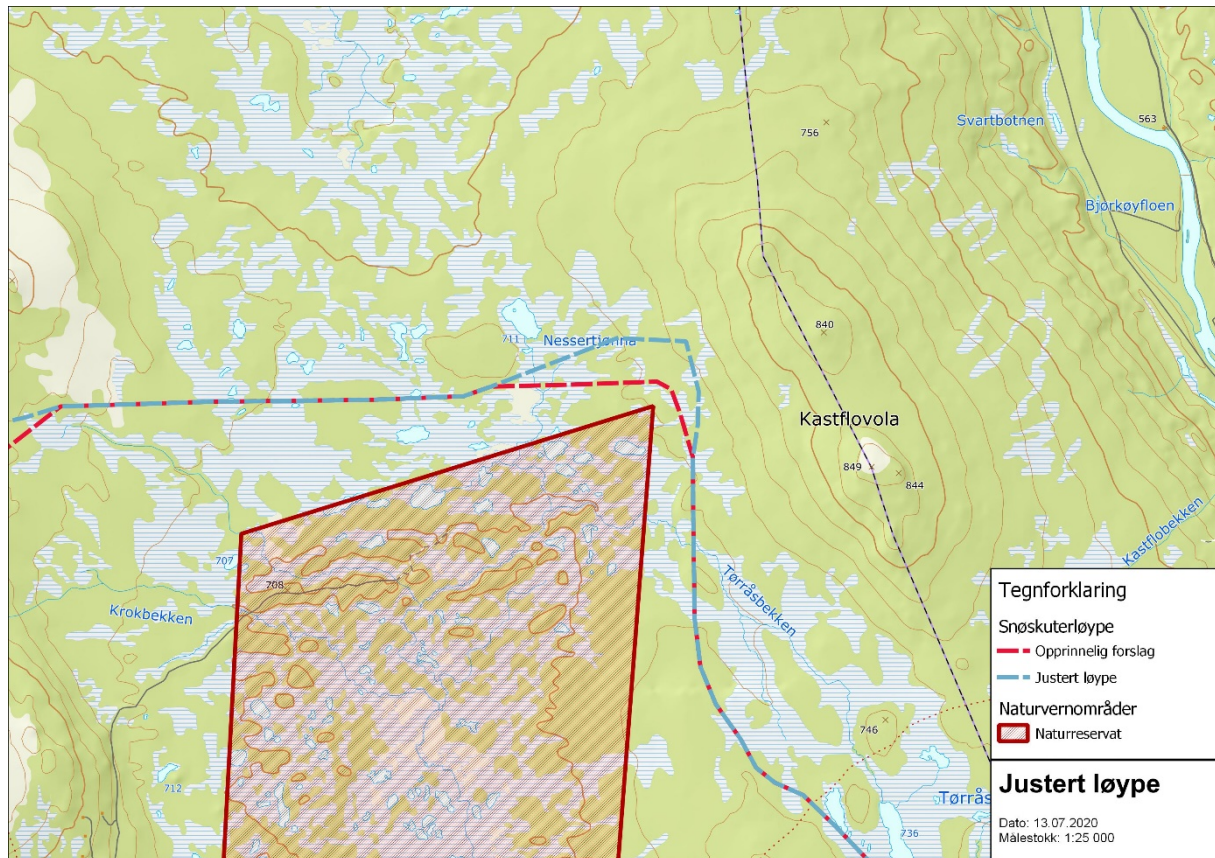

Fig 9: Kartet viser omlegging av snøscooterled nord for Osdalen naturreservat. Justert forslag vises i blå stiplet linje.

Snøscooterleden berører ingen viktige naturtyper, ei heller villreinområder.

Området brukes av alle de 4 store rovdyrene. Det tidligere ulvreviret Osdalsreviret brukte dette området i sitt territorium. I dag er det kun streifdyr som er innom. Det er fast tilhold av jerv i området. Rådmannen kjenner ikke til eventuelle hiområder for arten som blir berørt. Brunbjørn bruker også området som leveområde, i stor grad hannbjørn. Kjente hiområder er Tørråsen, Gammelskarven, Raudkollen og begge dalsidene langs Osa. Rådmannen kjenner ikke til at løypetraseen berører kjente hilokaliteter til brunbjørn. Gaupe er en art man mener snøscooterleden komme i liten konflikt med da den i stor grad har tilhold i lavere strøk vinterstid.

Snøscooterleden vil berøre leveområde til lirype så å si hele traseen. Den er rødlistet som nær truet. Det vil være svært vanskelig å legge en trase som ikke vil berøre dens leveområde. I kommunens viltkart er denne registrert rundt Kvitåsen. Foreslåtte omlegging vil unngå store deler av dette området. I tillegg vil arter som orrfugl og muligens storfugl bli berørt. I kommunens viltkart er det

registrert spillplass for orrfugl og leveområde for storfugl. Disse områdene omgås i stor grad ved omleggingen som er foreslått ved Kvitåsen.

Med foreslåtte justering ved Kvitåsen berører snøscooterleden i mindre grad sårbare og trua arter. Justeringen får imidlertid lite betydning positivt sett for rendalsren. Det bes om at Rendal Renselskap vurderer dette spesifikt.

4.2 NATURMANGFOLDLOVEN

4.2.1 § 8 KUNNSKAPSGRUNNLAGET

Rendalen kommune mener at kunnskapsgrunnlaget i denne saken er tilstrekkelig til at man kan fatte et vedtak uten å foreta nye kartlegginger. Man har sjekket ut naturbase, artskart, kommunens viltkart samt innspill fra relevante fagpersoner og fagmiljøer. Traseen går i et relativt flatt myrlendt område som ikke medfører den største komplekse artssammensetningen vinterstid. Det man har kunnskap om skal imidlertid ivaretas og snøscooterleden skal ikke være til nevneverdig ulempe for det biologiske mangfoldet. Det er i utgangspunktet to registreringer av sårbar og truet art ved Kvitåsen samt rendalsren som er hovedpunktene mot en snøscooterled som foreslått og som krever omlegging. Alle verneområder unngås. Kommunen ønsker svært gjerne innspill dersom man vet om biologisk mangfold i området som ikke er registrert eller tatt høyde for og som blir skadelidende av en snøscootertrase.

4.2.2 § 9 FØRE VAR PRINSIPPET

Rendalen kommune vurderer kunnskapsgrunnlaget til å være tilstrekkelig til å kunne fatte et vedtak i denne saken. Føre var prinsippet tillegges derfor mindre vekt.

4.2.3 § 10 SAMLET BELASTNING

For denne type tiltak er det vanskelig å vurdere den samlede belastningen for økosystemet. Det er for det første vanskelig å si hvor mye traseen blir brukt. Det er også vanskelig å vurdere hvilken betydning denne aktiviteten får på økosystemet i tillegg til eksisterende forstyrrelser som er der i dag. I forhold til rendalsren er det også utfordrende da reinen ikke har brukt dette området i særlig stor grad på mange år vinterstid. Dersom dette hadde vært et viktig vinter- og vårbeite eller kalvingsområde hadde det medført en svært stor negativ konsekvens for rendalsren. Vurderingen ligger i om den barrieren som er etablert fra tidligere med hytteutbygging, skiløyper, økt ferdsel, bilvei etc langs Rv 217 allerede er en så stor barriere at reinen allerede i langt mindre grad utnytter området sør for FV 217. Sett i forhold til sensitive arter vil omleggingen i stor grad skjerme disse. Resterende trase går i en biotop som ikke er hekkeplass for rovfugl. Det bes imidlertid om innspill i forhold til rovfugl inn mot Engerdal kommunegrense. For skogsfugl, hare, hjortevilt og store rovdyr er det også vanskelig å vurdere i hvor stor grad tiltaket få betydelig negativ innvirkning. Den negative innvirkningen vil eventuelt være størst i områder uten stor vinteraktivitet i dag. Dette gjelder inn mot Engerdal kommunegrense nord og øst for Osdalen naturreservat.

4.2.4 § 11 KOSTNADENE VED MILJØFORRINGELSE

Denne paragrafen ansees som lite relevant i denne saken og tillegges derfor mindre vekt.

4.2.5 § 12 MILJØFORSVARLIGE TEKNIKKER OG DRIFSMETODER

Rendalen kommune vil her vise til de to punktene der snøscooterleden er justert i forhold til registrert sensitiv art og verneområder. § 12 i naturmangfoldloven i forhold til tiltakets lokalisering legges til grunn ved disse to justeringene.

5 KULTURMINNER

Ingen registrerte kulturminner berøres av planlagt snøscooterløype. Det er imidlertid slik at det er fåtall av kulturminnene som ligger registrert i databasen Askeladden. Ved befarings i felt på barmark vil synlige kulturminner som kullmiler, fangstgroper og lignende kunne bli avdekket og leden lagt rundt.

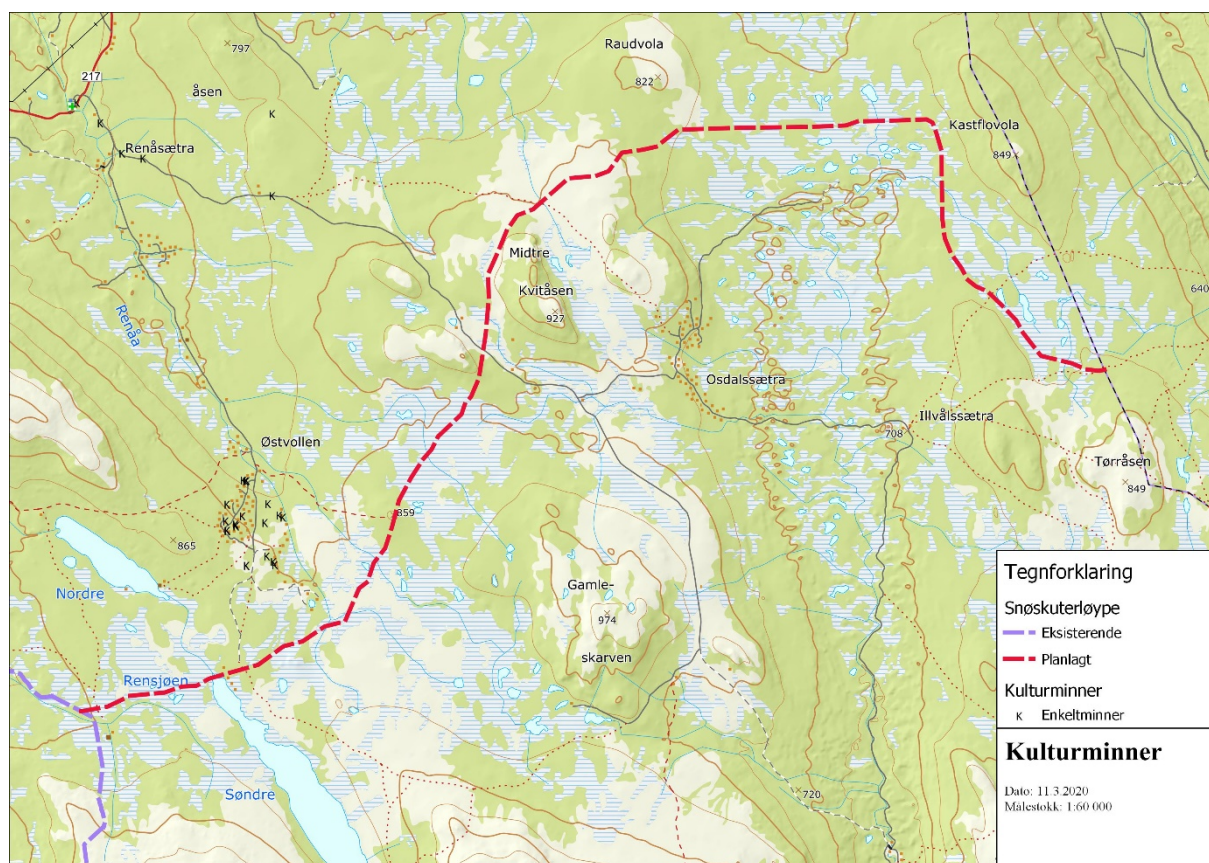

Fig 10: Kartet viser registrerte kulturminner i forhold til planlagt snøscooterled i rød stiple linje.

5.1.1 VURDERING

Det er ingen registrerte kulturminner som blir berørt av leden. Det tas imidlertid forbehold om nyregistreringer eller innlegging av gamle registreringer i Askeladden og at leden legges utenom disse. Innlandet Fylkeskommune hadde ingen vesentlige plan- eller kulturminnefaglige merknader til oppstartsvareselet.

Med bakgrunn i dette mener rådmannen at ønsket trase ikke kommer i konflikt med registrerte kulturminner. Ved registrering av opplagte kulturminner i felt skal Innlandet Fylkeskommune varsles.

6 INON – INNGREPSFRI NATUR

Inngrepsfri natur har følgende definisjon: *Inngrepsfrie naturområder er områder som ligger en kilometer eller mer i luftlinje fra tyngre tekniske inngrep. Veier, jernbanelinjer, vassdragsinngrep og større kraftlinjer er eksempler på tyngre tekniske inngrep.*

Villmarkspregede områder: Områder fem kilometer eller mer fra tyngre tekniske inngrep.

Inngrepsfri sone 1: Områder som ligger mellom tre og fem kilometer fra tyngre tekniske inngrep.

Inngrepsfri sone 2: Områder som ligger mellom en og tre kilometer fra tyngre tekniske inngrep.

Ønsket snøscooterløype berører inngrepsfri naturområde sone 2 (1-3 km) i en lengde på 16,4 km.

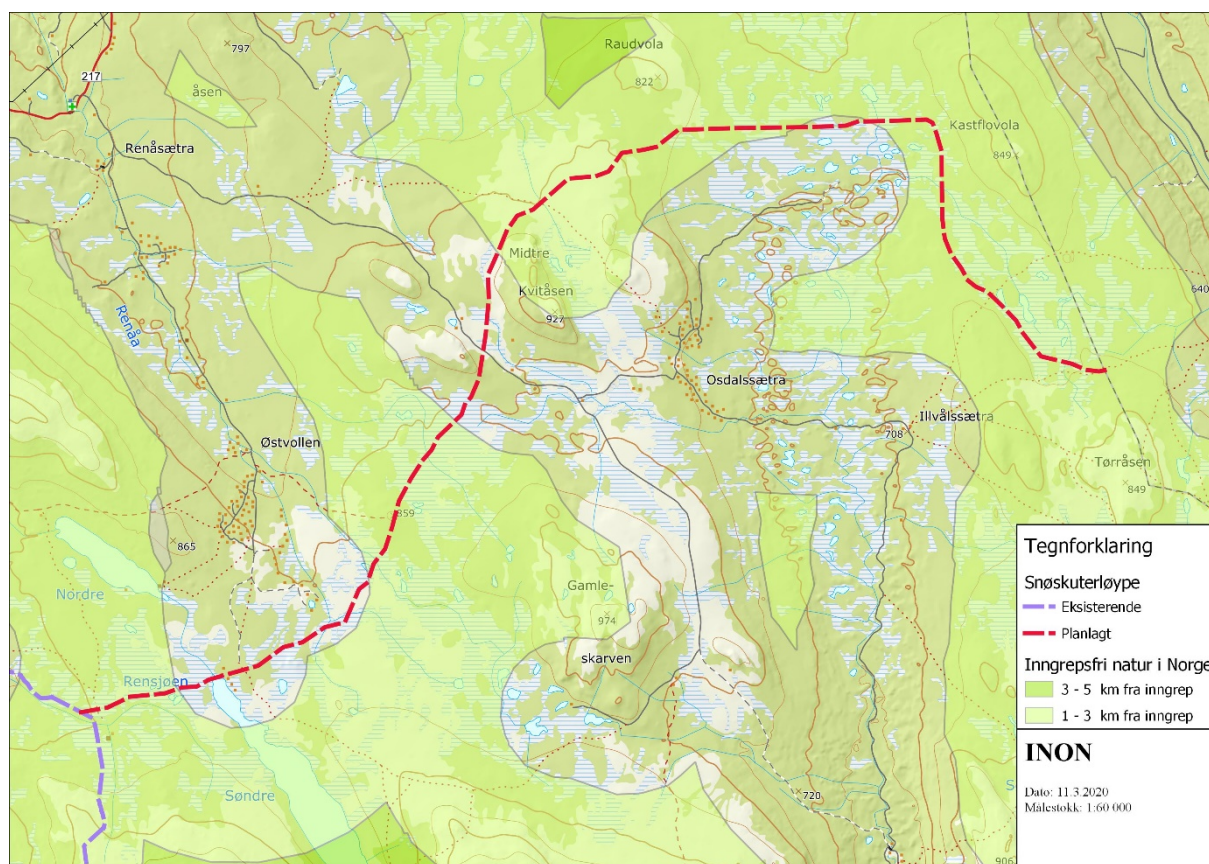

Fig 11: Kartet viser inngrepsfri natur sone 2 (1-3 km) i lysegrønn farge. Planlagt snøscootertrase i rød stiplet linje.

6.1.1 VURDERING

En snøscooterled er midlertidig og er ikke definert som tyngre tekniske inngrep og vil derfor ikke få innvirkning på INON i området. Imidlertid representerer INON i stor grad verdier som knytter seg til

stillhet, tilnærmet urørt natur og områder som egner seg til tradisjonell friluftslivsbruk. Områdene rundt Renåtangen og Osdalsveien og Hagenosdalen hytteområde framstår i mindre grad som urørt og stille da det er stor aktivitet i disse områdene. Bruken til tilrettelagt friluftsliv er desto høyere. Rådmannen vurderer store deler av traseen til å være urørt natur der økt motorisert ferdsel vil kunne få negativ betydning for det biologiske mangfoldet og hvordan området oppfattes og brukes av mennesker.

7 GRUNNEIERE

Motorferdselsforskriftens § 4a sier følgende om temaet: *Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneier har samtykket.* Tidligere ordfører og varaordfører har vært i dialog med alle berørte grunneiere for den planlagte traseen. Enkelte har vært med på å bestemme traseens plassering over deres eiendom. Det foreligger ingen formell avtale da leden ikke er konsekvensutredet enda.

8 OPPSUMMERING

Det største konfliktområde er friluftsliv i området knytta til skigåing i og utenfor løyper samt hundespannkjøring. Disse områdene ligger i tilknytning til større hytteområder som Renåfjellet, Østvollen, Renåtangen og Hagenosdalen og har mange brukere. Disse områdene er også registrert som viktige og svært viktige friluftsområder. I forhold til biologisk mangfold har man gjort justeringer ved Kvitåsen i forhold til sensitive arter. Biologisk sett er det da knyttet størst utfordring til rendalsren, annet hjortevilt og hønsefugl.

Kulturminner og skredfare knytter det seg svært lite eller lite utfordringer med. Støy kan være utfordrende for noen fritidsboliger rundt Rensjøene og i søndre del av Renåtangen.

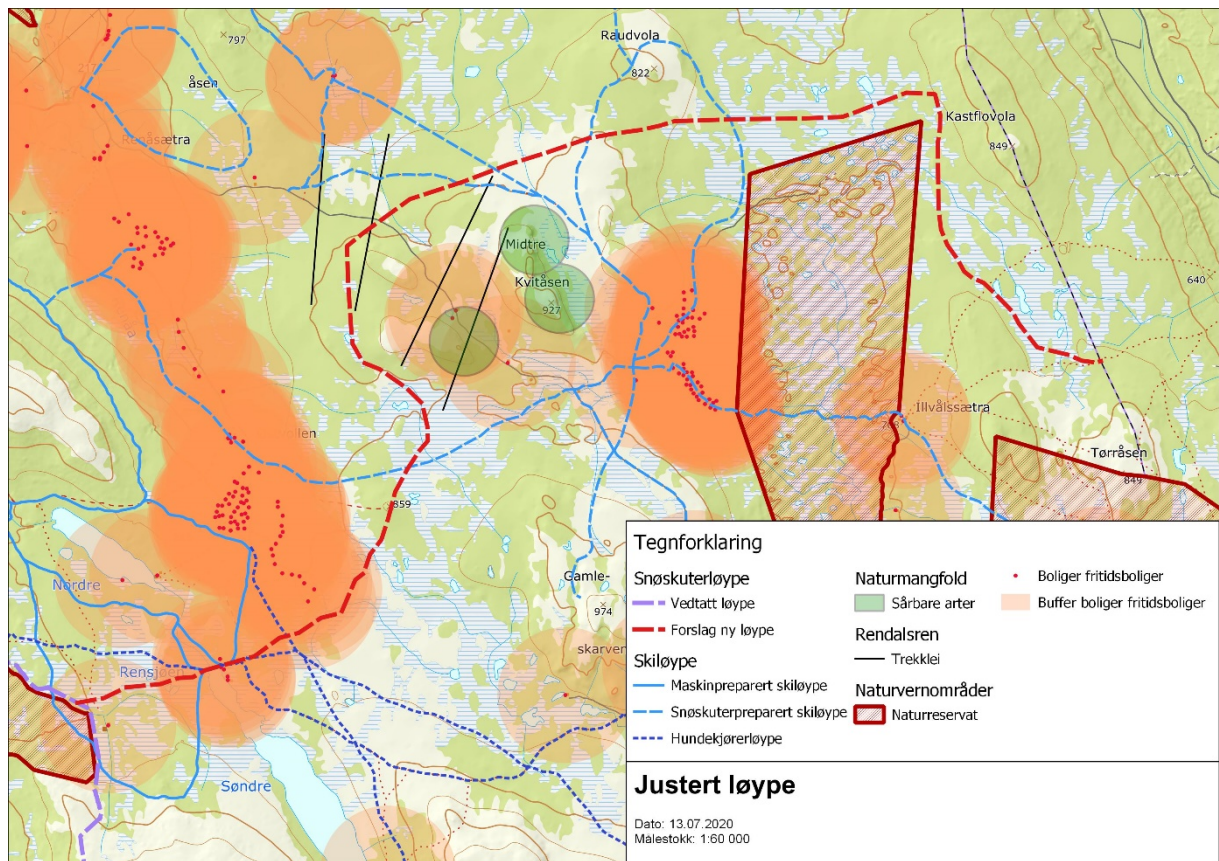

Fig 12: Kartet viser hele foreslåtte snøscotertrase etter to omlegginger. Inntegnet er også annet løypenett, naturmangfold, verneområder og støypuffer.